СВЕТИ ЈОВАН ЗЛАТОУСТИ

ОМИЛИЈА XX НА ДРУГУ ПОСЛАНИЦУ КОРИНЋАНИМА[1]

2Коринћанима 9,10

А онај који даје сјеме сијачу и хљеб за јело, даће и умножиће сјеме ваше, и даће да узрасту плодови праведности ваше

Овдје се нарочито може дивити мудрости Павловој, да бивајући подстицани од духовног разматрања а и од временог по питању награде, а он опет чини управо то, јер обраћајући се помиње и једно и друго. Ово (на примјер) просу, даде сиромасима, правда Његова остаје до вијека (2Кор 9,9), припада духовној накнади, док опет, умножавање твога сјемена за сијање, оној ововременој исплати. Ипак, он се овдје не зауставља, него опет изнова враћа на оно што је духовно, смјештајући двоје непрестано једно до другога, јер узрастање плодова праведности ваше јесте духовно. Ово чини и тиме својој пороповједи дарује разноврсност, расцјепљујући до коријена оне који нечовјечно и кукавички резонују, и користећи многе доказе да разагна њихов страх од сиромаштва, чини то примјером који сада износи. Јер, и ако онима који земљу сију Бог дарује, ако онима који тијело хране даје изобиље, много ће више онима који ору њиву небеску, онима који брину о души. За ове ствари Он хоће да још више уживају у Његовом промислитељном старању. Дакако, он ово не казује на начин закључивања, нити на начин на који ја то чиним, него у облику молитве, чинећи на тај начин јасан преглед, те их радије руководећи ка нади, не само на основу онога што (уобичајено) бива већ и самом својом молитвом, јер „Онај који даје“ вели он, „умножиће сјеме ваше за сјетву, и дати да узрасту

[1] Извор: Nicene and Post-Nicene Fathers, First Series, Vol. 12. Edited by Philip Schaff. (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing Co., 1889.)Прев. Дражен Тупањанин

плодови праведности ваше“. Овдје такође несумњиво указује на величину (давања), јер ријечи „умножиће и узрашће“, су сигурно указање на ово, а у исто вријеме дозвољава им да ишту не више до оно што је неопходно, то јест хљеб за храну. Ово је такође код њега дивљења вриједно (и поента је коју је успјешно успоставио и раније), наиме, да у стварима које су неопходне дозвољава им да ишту ништа више од онога што су неопходни захтјеви, док их у духовним стварима савјетује да за себе прибаве велику преизобилност. Стога је увише такође казао да „имајући свега довољно изобилују у сваком добром дјелу“ (2Кор 9,8) те овдје, „Онај који даје хљеб за јело, умножиће ваше сјеме“, што ће рећи духовно (сјеме). Јер не захтијева он напросто милостињу, него њену изобилност. Из тог разлога је без престанка назива сјеменом. Јер, једнако као што зрно бачено у земљу показује бујне усјеве, тако и милостиња давана пуном шаком долази од праведности, и неизрециве дарове показује. Зато и моливши се за преизобиље њихово, опет указује на шта ваља то да распростру, говорећи:

2Коринћанима 9,11

*Боїаћеши се у свему за сваку ūросшодушносш (***ἁπλότητα,** *у овом сшиху синонимно са***:** *ūросшоша ,великодушносш, ūлеменишосш, ūрим.ūрев) која кроз нас ūриноси захвалносш Боїу*

Не дакле како би је трошили на ствари неприличне, већ на оне које доносе велику захвалност Богу. Јер Бог нас је створио како бисмо располагали великим стварима, па додјељујући себи оно што је мање прослиједио нама оно што је више. Јер, тјелесно питâње (храњење) је само Њему расположиво, али је мисаоно Он нама дозволио, јер по сопственој одлуци бива да се плодови које имамо покажу бујнима. Овдје нема потребе за кишама нити за различитошћу годишњих доба, већ само за вољом, и плодови се уздижу до самих небеса. А изобилност у давању је оно што овдје назива простодушношћу. Која кроз нас приноси захвалност Богу. Јер оно што се твори није напросто раздавање, већ такође и основ многе благодарности. Да, тим прије не само благодарности, већ и многих других ствари поред тога. И ове настављајући помиње, показујући га (милосрђе, прим. прев) као узрок многих добрих дјела, да би их учинио тиме његовим помагачима.

2. Која су дакле ова многа добра дјела? Чујмо шта нам говори:

2Коринћанима 9, 12-14

Јер вршење ове службе не попуњава само недостатке светих, него и побуђује многе на обилно захваљивање Богу. Кроз искуство ове службе они хвале Бога због ваше покорности исповиједању јеванђеља Христова и због простодушности у заједничарењу са њима и са свима. И у молитвама својим за вас они чезну за вама због преизобилне благодати Божије на вама.

Шта казује овим – да на првом мјесту не попуњавамо само недостатке светих, већ да сте већ изобилни – што ће рећи – опскрбљујете их чак и више него што им је потребно. Даље, кроз њих ви узносите захвалност Богу јер га они прослављају због покорности вашег исповиједања. Тога ради он може да их не представља као оне који само из овога разлога узносе захвалност (мислим зато јер су нешто добили), видите како их као узвишеноумне представља, баш као што и он сам говори Филипљанима, „не као да тражим дара“ (Филипљ 4,17). Њима такође свједочимо о истој ствари. Јер се они заиста радују јер попуњавате њихове недостатке и олакшавате њихову сиротињу, али много више зато што сте покорни јеванђељу, чега је ово доказ, и тако му изобилно доприносите. На ово јеванђеље призива.

А о „простодушности у заједничарењу са њима и са свима“, и по овом питању говори, они прослављају Бога јер сте толико великодушни, не само према њима, већ према свима. И ово је још једанпут похвала њима који узносе захвалност чак и за оно што је подарено другима. Јер вели, они чине част, не само из обзира према самима себи, већ такође и због других, и ово иако су у крајњем сиромаштву, што је доказ њихове велике врлине, јер ништа није тако преиспуњено злобом као цијели род оних који су у сиромаштву. Али они су чисти од ове страсти, бивајући толико далеко од осјећаја бола због ствари које дајете другима, да се чак радују због тога не мање него због ствари које сами примају.

И они испољавају чежњу. Јер по питању ових свари, каже он, они узносе захвалност Богу и то са поштовањем за вашу љубав и за ваш заједнички долазак, преклињу Га да се удостоје да вас виде. Они за овим чезну, а не за новцем, већ да постану свједоци благодати

која вам је дарована. Уочавате ли Павлову мудрост, како након што их је узвисио, он све приписује Богу називајући то благодаћу? Јер видећи да је изговорио велике ствари за њих, у којима их је назвао служитељима и узвисио их на високо мјесто (будући да су испунили служење док је он само био саслужитељ), и назвао их доказанима, показује да је Бог Творац свих ових ствари. И он сам, заједно са њима, узноси благодарење, говорећи:

2 Коринћанима 9,15

А хвала Богу на његовом неисказаном дару

На овом мјесту даром назива све толике добре ствари које се везу милосрђем, како онима који примају тако и онима који дају. Или пак оне неизрециве дарове који су Његовим доласком даровани свему свијету изобилном дарежљивошћу, за које би неко могао помислити да су највјеродостојнији. Како би их уједно трезвенима а и још широкогрудијима учинио, он им у ум ставља добра која су примили од Бога. Ово многокорисно подстиче на сваку врлину и стога тиме и закључује проповијед. Но ако је дар Његов неисказан, шта са онима безумним који постављају знатижељна питања о Његовој Суштини? Јер није само дар Његов неизрецив, већ и тај мир сваки разум превазилази (Филипљ 4,7) а он измирује ствари које су горње са оним доњима.

3. Видећи дакле да смо у наслађивању тако величанственим миром, ревнујмо ка упражњавању ове врлине живота вриједне, како бисмо велики добитак добили милосрђем. А ово ћемо чинити клонећи се пијанства и халапљивости. Јер Бог даде месо и пиће не на неумјереност, већ за храњење. Јер да је вино само по себи производи пијанство, свако ко га узме опијен би био. „Али“, рећи ће неко, „боље би било да много пијење не чини штету“. Ово су ријечи пијанца. Јер да пити неумјерено не поврјеђује, а да се ти при томе не оканеш неумјерености, већ ево уколико је и срамотно и нездраво, а ти не посустајеш у порочној својој похоти, уколико би дакле могуће било и пити навелико и остати неповриједђен, гдје би био крај твојој неумјерености? Не би ли жудио да и ријеке постану вино? Не би ли разрушио и уропастио све? Уколико у самој храни постоји мјера коју када прекорачимо имамо штету по себе, а и поред тога не можеш да се обуздаш већ шкргућеш да заплијениш оно што је

сваком тијелу дато, служећи злобној тиранији овога стомакоугађања, шта тек не би учинио уколико би ове природне мјере биле непостојеће? Па зар не би све своје вријеме спискао на њега? Не би ли у том случају било добро да пожуду тако неразумно осилиш не спрјечавајући невољу која долази од неумјерености? И не би ли ово и толико других штета породило?

О безосјећајни! Они који се у глибу ваљају, у пијанствима и сваковрсном разврату, када се на мало отријезне, сједну и не чине ништа већ овакве ствари говоре, „зашто се на овај начин оконча“, када би требало да осуде сопствена сагрјешења. Јер умјесто онога што сада говоре, „зашто је поставио границе, зашто све ствари не бивају без икаквога реда“ не кажу, „зашто не престанемо са опијањем“? „Зашто никада нисмо сити“? „Зашто смо безосјећајнији од бесловесних створења“? Јер о овим стварима би требало једни друге да запитају, и да зачују глас Апостола и науче колико само добрих ствари он свједочи Коринћанима а које происходе из милосрђа, те да искористе ову ризницу. Презирати новац освједочује човјека, као што он рече, и дарује да Бог буде прослављен, и љубав загријава, и узвисује душу човјекову, и чини их свештеницима, да, онога свештенства које велику награду доноси. Милосрдан човјек није одјевен у одежду која се спушта до стопала, нити носи звона, нити круну, већ је заодјенут одеждом љубосрдачности, светију од свештених одежди, и помазан је уљем које се не састоји од материјалних елемената, већ је начињено Духом, и носи круну милости, јер је речено, „који те вјенчава милошћу и добротама“ (Пс.102,4), и умјесто да носи натпис на коме пише Име Божије, сам бива као Бог. Како? Ви ћете, вели Он, бити налик Оцу вашем који је на небесима (Мт 5,45).

Да ли ћете и ви угледати Његов олтар? Веселеил га не сагради[2], а ни било ко други већ Бог сами, не од камења већ од материјала свјетлијег од небеса, од разумних душа. Али свештеник улази у Светињу над светињама. Но у још трепетнија мјеста ти улазиш кад приносиш ову жртву, гдје нико сем Оца твојега није присутан, Који види тајно (Мт 6.4), гдје нико други не гледа. “И како“, неко ће рећи, „да је могуће да нико не види, када је олтар јавном погледу изложен“? Управо је ово дивљења вриједно, да у оним временима двострука врата и завјесе твораху одијељеност, а сада, иако чиниш

[2] Веселеил, неимар старозавјетне Скиније (2Мојс 31.1-6), прим.прев.

своју жртву пред очима јавности, можеш да је вршиш у Светињи над светињама, на неупоредиво величанственији начин. Јер када је не чиниш да би се показао пред људима, иако цијели свијет види, нико није видио, јер си је ти на такав начин извршио. Јер Он није рекао напросто „не чини пред људима“, веч је додао „да вас људи виде“(Мт 6,1). Овај олтар сачињен је од самих удова Христових, и тијело Господње је олтар који ти је дат. То је ствар дубоког поштовања, да на плоти Господа ти приносиш жртву. Овај олтар је далеко трепетнији чак и од овога који сада користимо, не само од онога кориштеног у Старом Завјету. Ваистину не само од њега! Овај олтар је дивнији због жртве која се на њега полаже, и тај олтар милосрдних људи није свет само због њих самих већ и што је изграђен од саме жртве која чини да се другоме дивимо. И опет, овај наш олтар је по природи камен но постаје свет је прима Тијело Христово, а овај је свет јер је сам по себи Тијело Христово. Тако да онај поред кога ти вјерниче (лаиче) стојиш, је дивнији него овај (олтар, прим.прев). Да ли ти се онда Арон чини да је нешто у поређењу са овим, или његова круна, или прапорци, или Светиња над светињама? И чему од сада да правиш поређења са Ароновим олтаром када је у поређењу са његовим овај толико славнији? И заиста поштујеш овај олтар (хришћански, прим.прев), будући да Тијело Христово прима, али онога који је сам Тијело Христово излажеш погрдама, и опако занемарујеш. Овај олтар посвуда можеш да видиш како лежи на улицама и тржницама, и свакога часа на њему можеш да принесеш жртву. И као што свештеник стоји и призива Духа, и ти такође Духа призиваш, не говором, већ дјелима. Ништа тако не одржава и не разгара ватру Духа као када се ово уље изобилно излијева. А ако желиш да још видиш и шта постаје од ствари које на њега приносиш, ходи овамо и показаћу ти их. Шта је дакле кâд, шта слатки миомир овога олтара? Хвала и благодарење. И колико високо се уздижу? До самих небеса? Без сваке сумње и изнад самих небеса, и небесâ над небесима, и достижу све до трона Царевог. „Молитве твоје“, рече, „и милостиње твоје узиђоше на спомен пред Богом“ (Дјела 10.4). И слатки миомир који чула осјећају не пробија до високо у ваздух, док овај отвара сами свод небески. И ти заиста биваш нечујан, али твоја дјела говоре, и жртва хваљенија је учињена, не од заклане јунице или спаљене говеђе коже, већ словесна

душа приноси себе достојне дарове. А оваква жртва милија је од било које друге доброте. Када дакле видиш сиромашног вјерног, мисли да си видио олтар, када таквога видиш да је просјак, не само да га не вријеђаш, него га поштуј, и ако видиш да га други вријеђа, забрани му. Тако ћеш и сам моћи и да стекнеш милост за себе, и да задобијеш обећана блага, која и сви да наслиједимо, благодаћу и човјекољубљем Господа нашег Исуса Христа, Којим и са Којим Оцу и Светоме Духу да је слава, моћ и част, сада и увијек и у бесконачне вијекове. Амин

Са енглеског превео
Дражен Тупањанин